

Per què no 'El Bell i la Bèstia'?

BÀRBARA BRANCO

NARRATIVA

Nelly Arcan, *Putà*. Traducció de Pau Joan Hernández. Columna Edicions. Barcelona, 2002.

Han pensat mai per què és sempre *La Bella i la Bèstia* enlloc d'*El Bell i la Bèstia*, o per què el llop ferotge i la caputxeta vermella i no a l'inrevés? Quan han vist un príncep obsessionat perquè un mirall li respongui que és el més bell del planeta? La protagonista de *Putà*, una jove de 20 anys que exerceix la prostitució de luxe a Mont-real, ha advertit que "en els contes de fades tots els homes són granotes o geperuts, no tenen res més que el seu desig per seduir unes dones que no són mai granotes ni geperuts, sinó sempre les més belles". I encara pitjor, s'ha adonat que allò que llegeix als contes és el pa de cada dia dins el món on viu. "La riquesa dels homes sempre ha anat de bracet amb la joventut de les dones, tothom ho sap".

D'entrada, el llibre, publicat en català per Columna, se'n presenta com un lot fet a mida per atraure l'atenció del públic i dels mitjans: títol tendencios que ressona a insult, una autora sexi de tan sols 26 anys que el qualifica de *ficció autobiogràfica*, llenguatge cru, etcètera. Però el cert és que el relat va més enllà. *Putà* és el testimoni sincer d'una noia

'Putà', de Nelly Arcan, ens narra la vida d'una prostituta de vint anys

molt jove que viu de la prostitució. Una confessió íntima de l'odi que sent per tot allò que l'envolta. Un monòleg en què la protagonista, la Cynthia, intenta trobar respostes a l'origen del seu descontentament, del seu malviure.

LLUITA PER SOBREVUIRE

Aquesta recerca la du a la seva mare i a l'odi que sent contra ella per ser una perdedora, per deixar-se morir entre els llençols d'un llit, per no tenir mai res a dir sobre les decisions del seu pare. En definitiva, per ser una Bella Dorment que només vegeta. La Cynthia s'adona que lluita per sobreviure entre

una mare que dorm i un pare obsessionat per la fatalitat que espera la fi del món, el Judici Final, i d'aquesta manera arriba a la conclusió que ha entrat dins el món de la prostitució per demostrar als seus pares "que faig el que vull i sobretot el que ells no voldrien que fes". Però, res més lluny del que vol, acaba ancorada al llit i al mirall, com la seva mare, mentre sap que el client que espera darrere la porta podria ser el seu pare. El seu intent de fugida no aconsegueix trencar amb el cordó umbilical que la uneix amb la seva infantesa i acaba buscant la raó de les seves anades i

vingudes entre "els vòmits i els clients, entre l'anorèxia i la puteria", mentre viu en un conflicte permanent amb si mateixa i amb la imatge que la societat exigeix de la dona. Qüestiona les veritats universals sobre la feminitat; parla de l'odi, de la desesperança, de la resignació, de la tirania de la bellesa i del sexe. És per això, per incloure el sexe com a tema, que *Putà* ha estat comparada amb *La vida sexual de Catherine M.*, però si bé es cert que tots dos llibres tracten el tema, un parla del sexe com a plaer mentre que a l'altre, el que ens ocupa, el sexe és conflictiu i gens agradable. A *Putà*

L'autora, Nelly Arcan

l'erotisme brilla per la seva absència.

La vida de Cynthia ha estat un cercle, un final que consisteix a tornar als orígens. Una existència reduïda a un únic gest que topa sense parar contra la mateixa paret i s'esclafa sempre al mateix indret. I això és el que ens mostra Nelly Arcan en un relat esquinçador, presentat en forma de confessió íntima que avança i recula de manera reiterada sobre les mateixes idees. "Estic encadenada al meu discurs, al meu punt de vista de llit de mort". És un relat en primera persona constituït per associacions; d'aquí les constants repeticions i la manca de progressió. Arcan utilitza un llenguatge fred i sense artificis, provocador, que sedueix alhora que sacseja i que aconsegueix traslladar al lector confident l'angoixa d'algú que sembla atrapat en el seu món interior. La diferència, però, amb els contes de fades com *La Bella i la Bèstia* és que en la vida d'aquesta noia no apareix cap Richard Gere que la tregui del món on viu per convertir-la en una *pretty woman*. El personatge de la Cynthia és massa real perquè això passi.

POESIA

Pinkhas Sadé,
El déu abandona David.
Selecció i traducció
de Manuel Forcano.
Edicions 62 / Empúries.
Barcelona, 2002.

Tal com ens la presenta Manuel Forcano —que ha triat i traduït els poemes d'aquesta antologia i n'ha escrit el pròleg—, la figura de Pinkhas Sadé és "la més extraordinària, original i singular, del tot inclassificable dins el panorama de la literatura hebrea moderna".

Pinkhas Sadé (Lemberg [actual Lvov], Polònia, 1929 - Jerusalem, 1994) és, doncs, un poeta heterodox, trencador amb moltes de les convencions que encara governaven la lírica en hebreu, però l'obra del qual, en definitiva, no deixa de tenir analogies amb allò que altres poetes contemporanis feien al món occidental. En l'escriptura de Sadé, s'hi endevina un impuls vital, renovador i totalitzador. A banda de

la seva obra poètica, és autor d'una novel·la, *La vida com a paràbola* (1958), en la qual es va proposar expressar tots els aspectes de la vida des de tots els angles possibles.

En la poesia de Sadé s'intueix un impuls anàleg al que el va moure a escriure aquella novel·la i, pel que

ens deixa veure aquesta bella antologia, es tracta d'un poeta capaç de passar sense transicions de la gravetat a l'humor, de la vulgaritat del present a les referències llibresques, del realisme més eixut a la imaginació més florida, a voltes extravagant. Hi ha, en Sadé, un gust per portar al present del poema referències allunyades en el temps i en l'espai: ens

Ich Singe Wie a Voigele

*Si només pogués, si només pogués tornar al somni
que he tingut aquest matí abans de l'alba.
Una noia jove, d'una bellesa singular, cantava
al bell mig d'un paisatge tot de llum. Era la meva mare.
Però no me'n queda ja res a la memòria
fora de les paraules: 'Ich singe wie a Voigele.
Ich singe wie a Voigele. Ich singe wie Voigele'.
Jo canto com un ocell.*

parla d'hotels i d'hospitals per dur-nos després a ciutats llunyanes o batalles de l'antiguitat, sense resoldre sempre la permanent contradicció entre realitat immediata (que és sempre, també, una realitat imaginada) i realitat imaginada (que és també, necessàriament, una realitat). Al costat d'una imaginació efervescent, no deixa de tenir un tempera-

ment elegiac, amb la mort i l'amor perdut com a temes recurrents. En una entrevista del 1983, Sadé havia dit: "El que més ha marcat la meua vida i la meua escriptura és tot allò que s'esvaeix d'un somni en despertar". I sens dubte són moltes les peces recollides en aquesta antologia que tenen el regust d'aquesta impossible enyorança: *He vist una balança en un somni*, *Cartes de Li Alcalai*, els poemes amorosos d'*El llibre de les peres grogues*, i els moments de diàleg intertextual amb altres poetes contemporanis com ara K.P. Kavafis ("M'agraden els poemes de Kavafis", escriu) i W.H. Auden ("els pocs [poemes] que n'he llegit no són

gaire del meu gust").

És una vertadera sort que gràcies al poeta i traductor Manuel Forcano —que recentment ha publicat *Clavats a la carn del món*, una antologia del poeta Iehuda Amikhai— els lectors catalans puguem gaudir dels lírics hebreus contemporanis. En el cas de Sadé, un primer tast de la seva poesia havia arribat a Barcelona l'any dels Jocs Olímpics, quan el poeta, poc abans de morir, va venir per participar en el Festival Internacional de Poesia. L'antologia, plena de composicions excel·lents, deixa, però, gust de poc i ganes de més: potser ens caldrien més poemes, o simplement la traducció completa d'un dels seus llibres, per poder comprendre millor la personalitat d'aquest singular poeta anomenat Pinkhas Sadé. Tant de bo ens arribin algun dia.

MELCION MATEU

D'un somni en despertar